

MINISTERSTWO RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
BIURO PEŁNOMOCNIKA RZĄDU DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa, tel. +48 22 461 60 00, fax +48 22 461 60 02
www.mpips.gov.pl; e-mail: sekretariat.bon@mrpips.gov.pl

Warszawa, 2019 -11- 07

BON.II.053.153.2019.KD

Prezes Zarządu
Skoczowskiego Stowarzyszenia Głuchych

Działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o *petycjach* (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z petycją z dnia 14 sierpnia br., w sprawie nowelizacji ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych poprzez dostosowanie rynku pracy do potrzeb osób głuchych, proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o *rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172, z późn. zm.) zawiera mechanizmy i instrumenty rynku pracy mające na celu skuteczną i trwałą aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych. Są one, co do zasady, adresowane do wszystkich osób niepełnosprawnych – bez względu na stopień i rodzaj niepełnosprawności.

Głównym celem instrumentów wsparcia, funkcjonujących na gruncie ustawy o *rehabilitacji* (...), jest wyrównanie szans oraz umożliwienie osobom niepełnosprawnym znalezienia trwałego i satysfakcjonującego zatrudnienia a więc przeciwdziałanie dyskryminacji tych osób na rynku pracy. Działania ustawowe uzupełniane są działaniami promocyjno-szkoleniowymi mającymi na celu zwiększenie świadomości społecznej, wpływ na negatywne stereotypy oraz rozpowszechnianie wiedzy z zakresu projektowania uniwersalnego, dostępności oraz zarządzania różnorodnością w miejscu pracy.

Instrumenty aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych dzielą się na adresowane bezpośrednio do tych osób, jak i skierowane do pracodawców/przedsiębiorców zatrudniających bądź zainteresowanych ich zatrudnieniem.

Wśród instrumentów aktywizacji zawodowej wyróżnić można instrumenty skierowane do osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu takie jak:

– możliwość podjęcia szkoleń, staży, przygotowania zawodowego dorosłych, prac interwencyjnych, studiów podyplomowych, szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową, bonu na zasiedlenie, bonu szkoleniowego, bonu stażowego;

oraz instrumenty wsparcia skierowane do osób niepełnosprawnych zainteresowanych podjęciem lub prowadzącą działalność gospodarczą jak:

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

– jednorazowe środki na podjęcie przez osobę niepełnosprawną działalności gospodarczej, rolniczej albo działalności w formie spółdzielni socjalnej na jednego członka założyciela spółdzielni oraz na jednego członka przystępującego do spółdzielni socjalnej po jej założeniu;

– dofinansowanie do 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności;

– refundacji składek na ubezpieczenia społeczne dla osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą lub rolniczą.

Do instrumentów wspierających pracodawców zaliczyć można:

– miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego;

– zwrot kosztów związanych z przystosowaniem stanowisk pracy i pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb niepełnosprawnego pracownika, a także kosztów adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy oraz zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności;

– zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia;

– zwrot kosztów szkolenia pracownika niepełnosprawnego;

– zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy oraz szkolenia pracownika pomagającego;

– dotacje dla spółdzielni socjalnej na utworzenie stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej;

– zwolnienie z wpłat na PFRON.

Ponadto realizowane są programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych uchwałą z dnia 8 grudnia 2016 r., których celem jest podniesienie wskaźników zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Są to: „Stabilne zatrudnienie – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej” oraz pilotażowe programy „Praca–Integracja” i „Absolwent”. Programy te wpisują się w standardy Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz standardy polityki państwa określone w Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Program „Stabilne zatrudnienie – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej” adresowany jest do określonych organów i instytucji państwowych oraz samorządowych, a jego celem jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w administracji publicznej. Celem pilotażowego programu „Praca – Integracja” jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. Natomiast celem programu pilotażowego „Absolwent” – jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych posiadających wyższe wykształcenie. Programy te będą realizowane do dnia 31 grudnia 2020 r.

Dodatkowo informuję, że w dniu 19 lipca br. Sejm RP uchwalił ustawę *o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami*. Ustawa została podpisana przez Prezydenta RP w dniu 14 sierpnia br. Rozwiązania w niej zawarte określają środki służące zapewnianiu

niepodlega

dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz obowiązki podmiotów publicznych w tym zakresie. Celem ustawy jest stopniowa poprawa dostępności podmiotów publicznych, dzięki której osoby ze szczególnymi potrzebami, w sposób możliwie samodzielny będą mogły korzystać z usług publicznych.

Odnosnie propozycji wprowadzenia zmian prawnych w zakresie przygotowania pracowników urzędów pracy do obsługi osób niesłyszących uprzejmie wyjaśniam, że zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. *o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824) do zapewnienia dostępu do świadczenia usług tłumacza polskiego języka migowego (PJM), systemu językowo-migowego (SJM) i sposobów komunikowania się osób głuchoniewidomych (SKOGN) zobowiązany jest organ administracji publicznej.

Dodatkowo wskazać należy, iż zgodnie z art. 11 ust. 3 ww. ustawy świadczenie usług tłumacza PJM, SJM i SKOGN jest bezpłatne dla osoby uprawnionej. Osoba uprawniona jest zobowiązana zgłosić chęć skorzystania ze świadczenia ze wskazaniem wybranej metody komunikowania się, do właściwego ze względu na właściwość sprawy organu administracji publicznej, co najmniej na 3 dni robocze przed tym zdarzeniem, z wyłączeniem sytuacji nagłych (art. 12 ust. 1 ustawy).

Zgodnie z przepisami ustawy *o języku migowym* (...) osoba uprawniona ma prawo do skorzystania z pomocy osoby przybranej (osoba, która ukończyła 16 lat i została wybrana przez osobę uprawnioną w celu ułatwienia porozumienia z osobą uprawnioną i udzielenia jej pomocy w załatwieniu spraw w podmiotach zobowiązanych) w kontaktach z podmiotami zobowiązanymi, tj. organami administracji publicznej, jednostkami systemu, podmiotami leczniczymi, jednostkami Policji, Państwowej Straży Pożarnej, straży gminnej oraz jednostkami ochotniczymi działającymi w tych obszarach.

Dodatkowo osoba niesłysząca może nawiązać kontakt z urzędem pracy za pośrednictwem poczty elektronicznej lub za pośrednictwem Elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej (EPUAP). Praktyka pokazuje, że urzędy pracy zapewniają swoim niesłyszącym klientom również dostęp do tłumacza języka migowego on-line.

Informacje na temat sposobów i zasad dotyczących obsługi osób niepełnosprawnych, w tym osób niesłyszących, dostępna jest na stronach internetowych powiatowych urzędów pracy. Świadcząc usługi rynku pracy tj. pośrednictwo pracy lub poradnictwo zawodowe bądź kierując osoby niesłyszące na szkolenia, których koszty finansowane są ze środków publicznych, w szczególności ze środków Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego lub ze środków programów Unii Europejskiej, urząd pracy bądź instytucja szkoleniowa powinny zapewnić odpowiednie warunki realizacji tych usług, w tym poprzez zapewnienie tłumacza języka migowego, o ile jest to niezbędne.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy *o petycjach* sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

ZASTĘPCA DYREKTORA
Biura Pełnomocnika Rządu
do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Malgorzata Paprota